

**Universitat
Pompeu Fabra**
Barcelona

Facultat de Dret – Grau en Relacions Laborals

Pla docent de l'assignatura
Salut Laboral II (21796)

Curs 2013-2014

Salut Laboral II (21796)

Titulació/estudi: Grau en Relacions Laborals

Curs: tercer curs

Trimestre: segon

Nombre de crèdits ECTS: 4

Hores de dedicació de l'estudiant: 24 hores lectives i 76 hores d'estudi

Llengua o llengües de la docència: català i castellà

Coordinació: Fernando G. Benavides

Professora: Clara Gual Llorens

1. Presentació de l'assignatura

El treball constitueix una part essencial de l'activitat humana que és alhora font de salut i de malaltia. Executat en unes condicions adequades, el treball, a més de proporcionar uns ingressos econòmics, incrementa la satisfacció i benestar dels treballadors i té un efecte positiu sobre la salut. Tanmateix, unes condicions de treball deficientes poden provocar conseqüències negatives sobre la salut que són les que preocupen de manera especial en l'actualitat.

El terme Salut Laboral pot entendre's com l'esforç organitzat de la societat per a prevenir els riscos laborals i promoure la salut dels treballadors. La Salut Laboral s'organitza en activitats de vigilància i d'intervenció o acció preventiva, tant de tipus individual com col·lectiu. Exemples de les primeres són l'avaluació inicial i periòdica dels riscos laborals o l'anàlisi individual i estadístic de problemes de salut com ara les lesions per accidents de treball, les malalties professionals o les incapacitats laborals. Exemples d'acció preventiva són el desenvolupament legislatiu, les accions d'inspecció, els programes de formació i informació dels treballadors i empresaris o les intervencions específiques d'eliminació o reducció dels factors de risc detectats.

El programa d'aquest curs de salut laboral ofereix la informació, la formació i les habilitats que permeten conèixer i fer front de forma global als temes de salut associats al medi laboral.

2. Competències que s'han d'assolir

La docència universitària té com a propòsit principal aconseguir que els estudiants aprenguin i que adquireixin competències. Amb aquesta finalitat l'assignatura dona a conèixer els elements bàsics de tot Sistema de gestió preventiva, en especial, la vigilància dels factors de risc i la planificació de l'acció preventiva.

L'assignatura pretenen contribuir en l'assoliment de competències transversals dels estudis, com ara fer informes, preparar presentacions en públic i resoldre problemes de forma creativa, així com de coneixements, capacitats i competències específiques en l'assessorament i la gestió en l'àmbit laboral de la prevenció de riscos laborals. En concret:

- G1. Resolució de problemes
- G2. Comunicació oral i escrita
- G4. Compromís ètic
- G6. Motivació per la qualitat
- E3. Salut laboral i Prevenció de Riscos Laborals
- E11. Assessorar organitzacions empresarials o sindicals
- E17. Interpretar dades i indicadors socioeconòmics d'especialització.

3. Continguts

Tema 1: Sistema de gestió dels riscos laborals

- 1.1. El sistema de gestió preventiva.
 - 1.1.1. Concepte.
 - 1.1.2. Justificació.
 - 1.1.3. Models de Sistema.
 - 1.1.3.1. Model conceptual versus model legal.
 - 1.1.3.2. Transposició del model conceptual al model legal.
 - 1.1.3.3. Model legal, basat en el cicle de millora continua.
 - 1.1.4 Organització de l'acció preventiva.
 - 1.1.5 Cultura preventiva i responsabilitat social corporativa.

Tema 2: Pla de Prevenció de Riscos Laborals

- 2.1. El Pla de Prevenció de Riscos Laborals.
 - 2.1.1. Concepte.
 - 2.1.2. Elements documentals del Sistema.
- 2.2. La integració en el sistema de gestió.
 - 2.2.1. Concepte.
 - 2.2.2. Tipus, necessitat i grau.
 - 2.2.3. Definició de responsabilitats, funcions i competències preventives.
- 2.3. La política de seguretat i salut en el treball.
 - 2.3.1. Concepte.
 - 2.3.2. Definició dels principis preventius de l'organització.
 - 2.3.3. Assumpció de compromisos per assolir els principis preventius.
- 2.4 Normativa i fonts documentals.

Tema 3: vigilància preventiva dels factors de risc: l'avaluació general de riscos

- 3.1. Activitats de vigilància dels factors de risc.
- 3.2. Característiques i tipus d'avaluació de riscos laborals.
- 3.3. Etapes de l'avaluació general de riscos laborals.
 - 3.3.1. Descripció de les condicions de treball i de la plantilla.
 - 3.3.2. Identificació del perill, del factor de risc i del personal afectat.
 - 3.3.3. Valoració de la magnitud del risc.
 - 3.3.4. Valoració del resultat respecte un referent.
- 3.4. Supòsits de revisió de l'avaluació de riscos laborals.
- 3.5. Normativa i fonts documentals.

Tema 4: vigilància preventiva dels factors de risc: aprofundiment en avaluacions de riscos específics

- 4.1. Conceptes
- 4.2. Condicions estructurals: espais i equips de treball.
 - 4.2.1. Efectes sobre la salut.
 - 4.2.2. Vigilància dels factors de risc.
 - 4.2.3. Acció preventiva.
- 4.3. Condicions ambientals.
 - 4.3.1. Efectes sobre la salut.
 - 4.3.2. Vigilància dels factors de risc.
 - 4.3.3. Acció preventiva.
- 4.4. Condicions d'ordenació i organització del treball.
 - 4.4.1. Efectes sobre la salut.
 - 4.4.2. Vigilància dels factors de risc.
 - 4.4.3. Acció preventiva.
- 4.5. Normativa i fonts documentals.

Tema 5: planificació de l'acció preventiva davant els factors de risc

- 5.1. Principis de l'acció preventiva.
- 5.2. Mesures de control dels factors de risc.
- 5.3. Mesures per evitar o minimitzar els efectes.
- 5.4. Mesures de vigilància de l'estat de salut.
- 5.5. La priorització de l'acció preventiva.
- 5.6. Normativa i fonts documentals.

Tema 6: coordinació empresarial de l'activitat preventiva

- 6.1. Conceptes.
- 6.2. Objectius.
- 6.3. Supòsits de concurrència i obligacions associades:
 - 6.3.1. Empreses compartint un espai que no es de cap d'elles.
 - 6.3.2. Empreses compartint un espai del que és titular una d'elles.
 - 6.3.3. Dos o més empreses dedicades a la mateixa activitat.
- 6.4. Mitjans de coordinació.
- 6.5. Normativa i fonts documentals.

Tema 7: vigilància preventiva dels efectes per a la salut

- 7.1. Concepte de dany.
- 7.2. Tipologia dels danys a la salut:
 - 7.2.1. Lesió per accident de treball.
 - 7.2.2. Malaltia professional.
 - 7.2.3. Malaltia relacionada amb el treball.
- 7.3. Conseqüències dels danys a la salut:
 - 7.3.1. Incapacitat laboral.
 - 7.3.2. Absentisme laboral.
- 7.4. Objectiu de la vigilància dels efectes per a la salut.
- 7.5. Investigació interna d'un accident de treball:
 - 7.5.1. Criteris.
 - 7.5.2. Etapes.
- 7.6. Notificació oficial d'accidents de treball.
- 7.7. Impacte econòmic dels danys a la salut.
- 7.8. Anàlisi d'indicadors estadístics d'accidentalitat.
- 7.9. Normativa i fonts documentals.

Tema 8: avaluació de l'eficàcia dels elements del sistema preventiu

- 8.1. L'auditoria.
- 8.2. L'acreditació administrativa
- 8.3. Normativa i fonts documentals.

4. Mecanismes d'avaluació de l'assoliment de competències

4.1. Sistema d'avaluació

L'assignatura serà avaluada a partir de la realització d'un examen final, consistent en un test de resposta múltiple amb 50 preguntes (60% de la nota final) i la participació en el sistema d'avaluació contínua (40% de la nota).

És condició necessària haver participat i lliurat almenys el 50% dels treballs corresponents a l'avaluació continuada, i dins el termini, per accedir a l'examen.

El sistema d'avaluació contínua valorarà les competències G1, G2, G4, G6, E3, E11 i E17, mitjançant el grau de:

1. Implicació en el projecte docent, mitjançant la preparació prèvia de les sessions plenàries magistrals.
2. Participació activa en la construcció del coneixement, mitjançant la cerca, selecció, anàlisi, valoració i organització d'informació vinculada als continguts.
3. Desenvolupament de la creativitat, la iniciativa i el pensament crític durant la proposta de solucions als problemes reals a gestionar en els seminaris.
4. Desenvolupament de destreses professionals com l'autonomia, el treball en equip i l'exposició oral de propostes, durant les discussions a les sessions lectives magistrals i els seminaris.

L'examen final valorarà les competències G1, E3, E11 i E17.

Tan l'examen com els treballs d'avaluació continuada es qualificaran numèricament de 0 a 10. En els treballs col·lectius, tots els membres d'un mateix grup obtindran la mateixa puntuació.

Els treballs copiats d'altres companys no seran avaluats.

4.2. Sistema de recuperació

Només podran concórrer al procés de recuperació els estudiants que, havent participat en almenys el 50% de les activitats d'avaluació continuada i havent-se presentat a l'examen final de l'assignatura, hagin obtingut la qualificació final de suspens en l'avaluació trimestral.

- La recuperació de l'examen suspès consistirà en la superació d'un nou examen tipus test de resposta múltiple, previst per al maig de 2014.

- La recuperació de l'avaluació continuada consistirà en la superació d'una prova específica sobre els coneixements treballats al llarg de les sessions plenàries i de seminaris.

Els estudiants participants en programes de mobilitat podran accedir a la recuperació que es durà a terme mitjançant la superació d'una prova escrita (100% de la nota final) sobre el coneixement treballat al llarg de les sessions plenàries i de seminari. Es qualificarà numèricament de 0 a 10, avaluant-ne les competències G1, G2, G4, G6, E3, E11 i E17.

5. Recursos bibliogràfics i digitals de suport

Per la preparació dels mòduls es recomana que els estudiants complementin els continguts presentats a les sessions amb la consulta i estudi d'una sèrie de textos que donen al futur graduat les habilitats necessàries per a utilitzar els fons de documentació disponibles relacionats amb la matèria:

5.1. Legislació bàsica

- Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.
- Reial Decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció.

5.2. Llibres de referència

Ruiz-Frutos C, García AM, Delclos J, Benavides FG. Salud laboral, conceptos y técnicas para la prevención de riesgos laborales. 3a. ed. Barcelona: Masson, 2007.

Llibre de consulta de tot el curs. S'analitzen la identificació, detecció i prevenció dels riscos laborals, els seus efectes sobre la salut i els elements per a la posada en marxa i gestió de programes preventius.

Benavides FG, Castejón E, Mira M, Benach J, Moncada S. Glosario de Prevención de Riesgos Laborales. Barcelona: Masson, 1998.

Llibre de referència i consulta de tot el curs on s'exposa el significat dels principals termes de salut laboral.

Boix P, Uberti-Bona V, Gadea R. Guía del delegado y delegada de Prevención. Madrid: ISTAS, 1999.

Espluga J, Caballero J. Introducción a la prevención de riesgos laborales: del trabajo a la salud. 1a. ed. Barcelona: Ariel, 2005.

5.3. Articles de revista científica

Publicats a la revista *Archivos de Prevención de Riesgos Laborales*, la revista científica de prevenció de riscos laborals i salut laboral de la Societat Catalana de Seguretat i Medicina del Treball (SCSMT). Són accessibles a:

http://www.scsmt.cat/cast/arxiusPRL/arxiusPRL_index.php
i la publicació es pot demanar a la biblioteca.

Publicats a 9 revistes internacionals reconegudes en matèria de salut laboral:

American Journal of Industrial Medicine

International Journal of Hygiene and Environmental Health

Journal of Occupational and Environmental Medicine

Journal of Occupational Health Psychology

Journal of Occupational Medicine and Toxicology

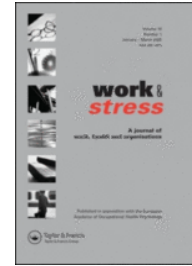

Occupational and Environmental Medicine

Safety Science

Scandinavian Journal
of
Work Environment &
Health

Work & Stress

5.4. Fonts documentals digitals

Web de l'àmbit de Seguretat i Salut Laboral del Departament d'Empresa i Ocupació

<http://www20.gencat.cat/portal/site/treball>

Web de l'*Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo* (INSHT)

<http://www.insht.es/portal/site/Insht>

Web de l'àmbit de Salut Laboral de l'Institut Sindical de Treball, Ambient i Salut (ISTAS)

<http://www.istas.net/web/index.asp?idpagina=1233>

6. Metodologia d'ensenyament i d'aprenentatge

L'Espai Europeu d'Educació Superior, més conegut com a Pla Bolonya, suposa un gran repte pel sistema universitari. El nou sistema col·loca l'estudiant en el centre del procés d'ensenyament, posant èmfasi en una aprenentatge auto dirigit on l'alumne és el protagonista i no un simple receptor passiu del coneixement.

Els nous mètodes docents exigeixen una participació activa de l'estudiant, de manera que pugui familiaritzar-se quan abans amb situacions problemàtiques amb les s'enfrontarà en el seu futur professional. En conseqüència, el mètode docent adoptat és una fórmula combinada a partir de la integració de la tècnica de la simulació i de l'Aprenentatge Basat en Problemes, una de les metodologies d'aprenentatge que més encaixen en la incipient directiva europea sobre educació superior.

Per a resoldre els problemes que es plantegen, han d'aplicar els coneixements teòrics –continguts de les sessions plenàries i els documents legals i tècnics presentats en línia– i les seves habilitats per analitzar la informació,

posicionar-se, experimentar i prendre decisions durant l'afrontament de les diferents fases d'implantació d'un sistema de gestió de la prevenció de riscos laborals.

7. Calendari, horaris i organització de les sessions

L'assignatura, de 4 crèdits ECTS, s'imparteix del 7 de gener al 14 de març de 2014, amb un total de 24 hores lectives presencials, combinant les sessions plenàries amb les de seminari.

L'organització de la docència i els horaris són els següents:

Grup 1

Càrrega Lectiva						Estudi
Sessions Plenàries (P) (≤ 70%)			Seminaris (S) (≥ 30%)			
Grup	Horari	Sessions	Subgrup	Horari	Sessions	76 hores
1	Dimecres 11.00 – 13.00	8 = 16 hores (66%)	101	Dijous, 11.00 - 13.00	4 = 8 hores (33%)	
			102	Dimecres, 13.00 - 15.00		
			103	Dilluns, 11.00 - 13.00		
			104	Dimarts, 11.00 -13.00		

GENER					
	Dl	Dt	Dc	Dj	Dv
P1	6	7	8	9	10
P2	13	14	15	16	17
P3	20	21	22	23	24
P4/S1	27	28	29	30	31

FEBRER					
	Dl	Dt	Dc	Dj	Dv
P5	3	4	5	6	7
P6/S2	10	11	12	13	14
	17	18	19	20	21
P7/S3	24	25	26	27	28

MARÇ					
	Dl	Dt	Dc	Dj	Dv
P8/S4	3	4	5	6	7
	10	11	12	13	14

1 Festius 1 S. Plenària 1 Seminari 1 S. Plenària + Seminari

Grup 2

Càrrega Lectiva						Estudi
Sessions Plenàries (P) (≤ 70%)			Seminaris (S) (≥ 30%)			
Grup	Horari	Sessions	Subgrup	Horari	Sessions	
2	Dimarts 19.00 - 21.00	8 = 16 hores (66%)	201	Dimecres, 19.00 - 21.00	4 = 8 hores (33%)	76 hores
			202	Dijous, 19.00 - 21.00		
			203	Divendres, 17.00 - 19.00		

GENER					
	Dl	Dt	Dc	Dj	Dv
P1	6	7	8	9	10
P2	13	14	15	16	17
P3	20	21	22	23	24
P4/S1	27	28	29	30	31

FEBRER					
	Dl	Dt	Dc	Dj	Dv
P5	3	4	5	6	7
P6/S2	10	11	12	13	14
	17	18	19	20	21
P7/S3	24	25	26	27	28

MARÇ					
	Dl	Dt	Dc	Dj	Dv
P8/S4	3	4	5	6	7
	10	11	12	13	14

1 Festius 1 S. Plenària 1 Seminari

El programa d'aquestes sessions és el següent:

Setmana	Tipus de sessió	Tema
1	Plenària	1. Sistema de gestió dels riscos laborals
2	Plenària	2. Pla de Prevenció de Riscos Laborals
3	Plenària	3. Vigilància preventiva dels factors de risc: l'avaluació general de riscos
4	Plenària	4. Vigilància preventiva dels factors de risc: aprofundiment en avaluacions de riscos específics
	Seminari	Sistema, política i pla de prevenció de riscos laborals (temes 1 i 2)
5	Plenària	5. Planificació de l'acció preventiva davant els factors de risc
6	Plenària	6. Coordinació empresarial de l'activitat preventiva
	Seminari	Identificació dels factors de risc i avaluació dels riscos laborals (temes 3 i 4)
7		
8	Plenària	7. Vigilància preventiva dels efectes per a la salut
	Seminari	Planificació i coordinació de l'acció preventiva (tema 5 i 6)
9		
10	Plenària	8. Avaluació de l'eficàcia dels elements del sistema preventiu
	Seminari	Gestió de la prevenció (temes 1 a 8)

Les sessions plenàries s'estructuraran en una presentació resumida del tema, l'aprofundiment en els continguts mitjançant lectures i consulta de referències legals i tècniques i la discussió. Els seminaris versaran sobre l'anàlisi de casos reals de gestió preventiva.